

# Verlag Breed Beraad ('Concilie deel 2')

Ekklesia Leiden 10 december 2023 in 'de Regenboog', Merenwijk

## Het concilieproces

**Het 1<sup>e</sup> beraad op 1 oktober** liet , na gesprekken met onze **participanten- en werkgroepen**, zien dat vooral vier waarden onze eigen beeldvorming bepalen: we ervaren de Ekklesia Leiden als een inspirerende geloofsgemeenschap(1) waarin verdieping en spiritualiteit (2)de boventoon voeren en waarin wij open en inclusief(3) willen omzien naar elkaar(4). De vraag voor de volgende fase van wat we ons 'democratisch concilie' noemen is hoe wij menen dat die waarden in de toekomst van de Ekklesia een rol gaan spelen.

Het team vieringen, de bezoekers-en contactgroep, de stuurgroep diaconie, de groep Kind Jeugd, de Pr-groep en de nieuwe groep 'Samenwerking', onze **werkgroepen** dus, aangevuld met een aantal belangstellenden die zich hadden aangemeld, verdiepten zich in oktober en november in vragen over wat de uitkomsten van 1 oktober voor hun werkveld betekenen en welke dilemma's dat voor hen en de Ekklesia met zich meebrengt. Zowel de dilemma's als de bevindingen van de werkgroepen zijn gepubliceerd in het ledenportaal van onze website. ('conciliereacties')

## 2<sup>e</sup> beraad 10 december 2023

Dagvoorzitter Rinske Boersma vertelde in haar welkomstwoord dat dit 2<sup>e</sup> beraad (met opnieuw ruim 80 deelnemers) speels en interactief zou zijn en tot doel had gezamenlijk na te denken, te argumenteren en meningen te vormen. We zouden in dialoog gaan met elkaar. Van gedachten veranderen en nieuwe inzichten laten ontstaan kon zodoende ook.

Met de uitkomsten van het proces tot en met vandaag gaat het bestuur aan de slag om eind februari 2024 een aantal besluiten voor te leggen aan de ALV, die weer zullen leiden tot een beleidsplan 2024-2028 .

Bij zijn inleiding op deze middag schetste voorzitter Robert van der Toorn de unieke plek van de Ekklesia Leiden in het kerkelijk spectrum. Hij benadrukte dat in de voorbereiding geen enkele werkgroep iets had opgeschreven waarmee men wilde stoppen. Dat betekent ook dat we onze organisatorische en financiële kracht zo moeten versterken dat we nu en in de toekomst onze wensen kunnen blijven uitvoeren of omgekeerd onze wensen aanpassen aan wat we kunnen blijven (bij)dragen. "Deze middag", zo zei hij, "vindt een toekomstbepalende meningsvorming plaats".

## Taboes verbeeld

De voorbereidingsgroep heeft de kunstcommissie gevraagd te helpen moeilijk bespreekbare thema's met een beeldtaal toch zichtbaar te maken. Zij presenteerde een etalagepop omkleed met symbolen en op een sokkel van 6 jubileumboeken '50 jaar Studenten Ekklesia' (symbool voor de 6 werkgroepen) .Ook de 'roze olifanten', zoals niet-benoemde onderwerpen genoemd worden in managementtaal, waren als roze dieren omgehangen. Taboes werden als olifantstappen op de grond neergelegd of bloemrijk gesymboliseerd.

Een paar taboes als voorbeeld: de eindigheid of eeuwigheid van onze geloofsgemeenschap; onze wenskracht maar het tekort aan menskracht om onze plannen uit te kunnen voeren. Zo weten we weinig van elkaars talenten, die je misschien ook voor onze gemeenschap kunt en wilt inzetten. In een hoekje bij het orgel was een flap opgehangen waarop iedereen uitgenodigd werd in de pauze anoniem of met je naam erbij je talent te noteren en of we je mochten bellen. Een talentenjacht noemden we het. Dat leverde een aantal boeiende talenten op, variërend van trompettist en webontwikkeling tot administratieve ondersteuning, improvisatietheater en taal & schrijffactiviteiten. Een vierde taboe was de conclusie dat er veel bereidheid was om elkaar te bezoeken, maar veel schroom om daarom te vragen. Het laatste taboe was de vraag of we orthodox zijn geworden in

onze vrijzinnigheid of dat we als vrijzinnige geloofsgemeenschap nog open staan voor vernieuwing. Bij de dilemma's en het stemmen met de voeten kwamen ze terug.

### Het Bestuur simulatiespel

Uit de rapportages van de werkgroepen had de voorbereidingsgroep 13 dilemma's opgesteld en daar voorstellen bij bedacht. " Jullie vormen nu in vijf –of zeventallen het bestuur van de Vereniging Ekklesia Leiden. Je krijgt een uur de tijd om op basis van een dilemma een voorstel aan de leden (ALV) te bespreken en daarover te besluiten." Zo luidde de opdracht aan 13 groepen. Je was bij de entree al ingedeeld. De bespreking moest een patroon volgen van in dialoog luisteren, mening geven, stemmen, argumenten- en consequenties benoemen en moest tenslotte uitmonden in een voorstel aan de leden van de Ekklesia. De dagvoorzitter had ook nog een tip: als je het bepaald niet met iemand eens bent, denk dan eerst even na en zeg: "Je maakt een kardinale fout". En als dat tegen jou gezegd wordt, ga dan niet meteen in de verdediging maar reageer met..." vertel..." Bij de korte nabeschouwing bleek dat nog niet zo gemakkelijk op te volgen. Wel kon een enkeling melden van mening veranderd te zijn tijdens de dialoog in het 'bestuur'.

Welk voorstellen kwamen er uit? We moeten de ledenadministratie op orde brengen en aan de financiële administratie koppelen; menskracht zoeken om eenmaal per jaar contact tussen leden en pastoraatsgroep, indien gewenst, mogelijk te maken. Voor diaconale projecten gaan we meer samenwerken met 'de Bakkerij', meer 'terug rapporteren', meer menskracht inzetten en mensen persoonlijk benaderen om bijdragen te leveren aan het werk. Of regelmatig een viering vervangen door een bespreking van een maatschappelijk thema, voorbereid met Ekklesianen en daardoor interesse wekken van nieuwe doelgroepen.....

De 'besturen' merkten dat het afstand nemen van je eigen punt omwille van een (gezamenlijk) bestuursbesluit ten behoeve van de hele geloofsgemeenschap, nog niet zo eenvoudig is. Ze ontdekten ook dat er behoefte was om meer met elkaar te praten en naar elkaar te luisteren. En dat een veilige omgeving nodig is om open te kunnen zijn. Er werd in elk geval levendig overwogen bij soms prikkelende dilemma's.



### Visioenen, '...het is al begonnen, merk je het niet ?'

Rinske introduceerde **Tjerk Oosterkamp**. Hij is geen lid van de Ekklesia maar hij was uitgenodigd als bestuurslid van de Stichting Voorzieningen Studentenpastoraat Leiden. Daarnaast is Tjerk lid

van het bestuur van de Stichting Materiële Voorzieningen (SMV). Als hoogleraar (experimentele natuurkunde) en voorzitter van de Stichting **Studentenpastoraat** ziet hij elke dag studenten. Aan de hand van een persoonlijke ervaring aangaande een student die een einde aan zijn leven had gemaakt, vlak voor een studiereis, vertelde Tjerk dat hij toen een heel scherp beeld kreeg van de waarde van het studentenpastoraat. Wat doe je in zo'n situatie? Dan is de ervaring van een studentenpastor heel belangrijk. De medestudenten werden bij elkaar om de tafel gebracht om samen te delen en een herdenking voor te bereiden. Zij zochten op die manier verbinding met elkaar en dat maakte het tot een pastoraal gebeuren. Ook hebben de studentenpastores goede relaties met de studentenverenigingen, van groepjes 'verliesverwerking' tot begeleiding van besturen bij hun verantwoordelijkheid voor het welzijn van hun leden. Een nieuw programma dat het studentenpastoraat voorbereidt gaat over de overgang naar van studenten naar de 'burgermaatschappij'. In de praktijk blijkt dit een moeizame overgang omdat de veiligheid en vanzelfsprekende verbindingen van het studentenbestaan plots wegvallen. Hoewel Tjerk alvast een voorzet gaf met een suggestie voor zijn studenten: om in te burgeren kun je beter samen naar de kerk gaan dan naar een voetbalvereniging, want bij de voetbal maak je niet dat contact met de andere generaties, die je in de kerk wel ontmoet.

**De Taalgroep.** De drijvende krachten achter de taalgroep, **Ingrid Verrijdt en Marieke Both** vertelden op verzoek van Rinske over de taallessen aan zo'n 120 vluchtelingen uit het AZC, maar ook uit de Oekraïne. In 2016 is de taalgroep ontstaan vanuit een 'breed beraad' van de Ekklesia. De taalgroep is inmiddels uitgegroeid tot een professionele organisatie, nog steeds met vrijwilligers, en materiële steun uit de Ekklesia zoals het gebruik van Rap 100 en de kopieermachine. Zo'n 54 vrijwilligers, waarvan er diverse vanmiddag aanwezig waren, geven als taalcoach niet zozeer spelling en grammatica maar maken deelnemers wegwijs in bijvoorbeeld het openbaar vervoer of als je de dokter moet bellen. Er zijn ook aparte programma's voor kinderen en hun moeders. Moeders delen ook ervaringen en voor oudere kinderen wordt in 2024 een project opgestart. Hoe neem je bijvoorbeeld de opvoeding ter hand in een meertalige omgeving in de Nederlandse context? Inmiddels doet ook een Syrische oud-deelneemster mee als ervaringsdeskundige taalcoach. 'Onze' taalgroep is dus beslist iets anders dan commerciële taalcurricula's.

### **Opnieuw 'stemmen met de voeten'**

Na deze visioenen gingen we weer 'stemmen met de voeten'. Uit alle documentatie en input had de voorbereidingsgroep opgemerkt dat er in onze Ekklesia over een aantal belangrijke zaken verschillende standpunten bestaan. Die wilden we benoemen en daarover laten stemmen met de voeten. Dit keer niet in kwadranten, maar van de ingang van de zaal tot het altaar was een lijn als een continuüm uitgelegd. Daarop kon je een positie innemen ergens tussen twee tegenovergestelde standpunten. Hans Nuiver en Jan Blok pitchten allebei een, nadrukkelijk niet als persoon, een scherp geformuleerd tegengesteld perspectief. Daarna werd iedereen verzocht ergens op de lijn positie te kiezen.

**1. 'Eindig' versus 'Eeuwig'.** Een paar indrukken willen we u niet onthouden. Bij de eerste tegenstelling 'Eindig' tegenover 'Eeuwig' verwoordde Hans dat we als kerkelijke vernieuwingsbeweging eindig zijn, "zoals het emancipatiebewegingen betaamt". Zowel ons materieel als menselijk kapitaal raakt op. We trekken te weinig jongeren aan. Jan daarentegen verwoordde dat, met al onze maatschappelijke betrokkenheid en onze vieringen die in de regio hun gelijken niet kennen, het niet van solidariteit getuigt al die tieners, twintigers, dertigers, veertigers enz. in de steek te laten door over tien jaar de stekker er uit te trekken. De deelnemers stelden zich evenwichtig verdeeld op over de lijn. Dat ontlokte voorzitter Robert de conclusie dat het positief is om te zien dat we elkaar willen vasthouden, maar dat wij tegelijkertijd weten dat niet beide standpunten verenigbaar zijn. Enkele reacties: "... Ik denk dat dingen moeten stoppen om weer tot iets nieuws te komen" en "... mijn deelname aan jongerengroepen indertijd hebben mijn leven beïnvloed, misschien is het onze plicht om anderen, jongeren, dat ook te gunnen."

**2. Hoog liturgisch versus Laagdrempelig.** Hans bleef tamelijk alleen na zijn standpunt dat onze eenheid van woorddienst, tafeldienst en dienst aan de wereld en de gevarieerde overdenkingen, de liederen van Oosterhuis en de muziek in die prachtige kathedraal van licht geen veranderingen

behoefden. Meerderen stonden dichterbij het standpunt verwoord door Jan dat inspiratie vanuit alfdiensten, diensten voor jongeren, Engelstalige diensten, voorbereid met verschillende doelgroepen een goed idee was. “Maar dan moeten we onze (geloofs- en liturgische) taal wel aanpassen bij die gelegenheden” zei iemand. In het midden van de lijn was het trouwens behoorlijk druk. “ .Het één doen en het ander niet laten”. “... Niet het kind met het badwater weggooien.”

**3. Meer structuur versus behoud huidige Anarchie.** Als een wat anarchistische beweging uit de jaren zeventig houden wij niet van structuur en organisatie. Maar dat heeft ons in coronatijd lelijk opgebroken. De commissie Heling en Herstel heeft er al op gewezen: heldere procedures en transparante communicatie voorkomen gedoe over bevoegdheden, vacatures en vooral verdriet door roddel en achterklap. Zo verwoordde Hans. “Achterklap en roddel kun je niet weg organiseren” zo sprak Jan. “En wat sommigen anarchie noemen heeft ons toch mooi gebracht waar we nu staan.” We weten elkaar goed te vinden en wellicht moeten we vaker met elkaar in gesprek gaan in zo’n breed beraad, was zijn redenering. Bij het innemen van de posities werd het aan de kant van de structuur en in het midden behoorlijk druk. Iemand gaf als reden dat structuur kan helpen om iets voor elkaar te krijgen, maar uit de hoek van de ‘anarchisten’ kwam de opvatting dat anarchie flexibiliteit inhoudt en daarmee een groot appel doet op ‘elkaar vasthouden en elkaar vertrouwen’. Robert, onze voorzitter, vroeg vertwijfeld waar het bestuur op basis van het beeld van de stemming mee moest komen. Met structuur, was een reactie, kan je veel vrijheid creëren en veel mensen kunnen gehoord worden en... Bij anarchie geldt vaak het recht van de sterkste. Leiding geven door meer samen met de leden in ‘Beraad’ en ALV’s plannen te maken, te evalueren en te accorderen, was een suggestie.



**4. Consument versus Producent.** Hans, het standpunt van de ‘consument’ verwoordend, stelde dat velen van ons zich jarenlang hadden ingezet voor mens en maatschappij. We komen handen tekort omdat we ouder worden en de jongere generatie het druk heeft met werk, gezin en eigen ontspanning. “Ambities wat terugdraaien hoeft geen probleem te zijn, ‘less is more’. Niets daarvan, sprak ‘producent Jan’, door actief te blijven en een betekenisvolle bijdrage aan het werk van de Ekklesia te leveren blijf je jong en een vitale bron van kennis, ervaring en wijsheid zo betoogde hij. Het stemmen met de voeten was ‘hartverwarmend’. Verreweg het grootste deel van de deelnemers aan het beraad stelde zich op in de buurt van de producent. Hans bleef met een paar medestanders eenzaam. Geen onwil, maar bijvoorbeeld omdat je je talenten elders inzet en de vieringen vooral als inspiratiebron ervaart.

**5. Potverteren versus Bijdrage aan sluitende begroting.** Als we ieder jaar interen op ons vermogen kunnen we het nog zeker vijftien jaar volhouden en blijven bijdragen aan mens en maatschappij. We kunnen dus best doorgaan met potverteren. Daar tegenover werd het standpunt ingenomen dat we als vereniging hoge vaste uitgaven hebben aan inspirerende vieringen en overwegingen, schitterende muziek, een ‘eigen’ pastor en aansprekende diaconale activiteiten. Een sluitende begroting vraagt meer bijdragen als we van betekenis willen blijven. Zo luidde de slotsom. “Jongens zelfs de groep in het midden is kleiner dan de groep bij de sluitende begroting “

zo riep dagvoorzitter Rinske uit. Penningmeester Chris Gerritsen was blij met deze stemming en riep op tot een flinke verhoging van ieders bijdrage ( € 400 p.p.is dan jaarlijks nodig), indien mogelijk, zodat wij ook op de lange termijn aan onze financiële verplichtingen en aan onze de wensen kunnen voldoen.

### **Afsluiting en 'Adelaarsvleugels'**

**Onze pastor, Owe Boersma**, sloot af met zijn bevinding dat de Ekklesia bestaat uit mensen die bereid zijn vooruit te gaan. Een leuke groep, zoals hij dat ook al benoemd had op de laatste ALV. Hij had genoten van het ontwikkelen van de argumenten over de dilemma's en hoe serieus iedereen op elkaar inging. Naar wat deze middag besproken en 'uitgelijnd' is kijken bestuur en conciliegroepje met veel plezier. Het is richtinggevend voor het werk dat nu op het bordje van het bestuur ligt. Het commitment dat 'met de voeten' getoond werd om ons werk financieel mogelijk te blijven maken, vond hij ontroerend als 'We gaan dit mogelijk maken'. Owe zei dat hij blij is dat hij voor ons is komen werken " Ook al kost ik veel".

**Rinske** bedankte het bestuur voor de opdracht en het idee van een breed concilieeraad, de voorbereidingsgroep, de kunstcommissie, de gespreksleiders van de dilemmagroepjes, Tjerk, Ingrid, Marieke en de bakkers voor het lekkers bij de koffie. Ook de koster van de Regenboog Ronald en natuurlijk alle deelnemers voor hun super actieve bijdrage. Namens Bep deed Rinske de oproep namen te noemen van mensen die we een kaart gaan sturen. We sloten af met 'Adelaarsvleugels' a capella onder leiding van Charlotte. Het napraten bij de borrel leverde tenslotte ook weer levendige gesprekken.

-----